

«Το να σε εμπιστεύονται είναι σημαντικότερο από το να σε αγαπούν» 1 Σεπτεμβρίου 2016

Επισκόπηση

- Η δίκαιη ανάπτυξη είναι μία έννοια με την οποία κανείς δεν μπορεί να διαφωνήσει. Το πραγματικό ζητούμενο βέβαια για την Ελλάδα είναι η ανάπτυξη με δουλειές καθώς η χώρα μας διατρέχει σοβαρό κίνδυνο τα επόμενα χρόνια να έχει μια αναμικτή ανάπτυξη, χωρίς νέες θέσεις εργασίας (jobless growth). Θα ήταν πιο φρόνιμο λοιπόν να εργαστούμε όλοι ώστε όταν έρθει η ανάπτυξη να φέρει μαζί της και σημαντική αύξηση της απασχόλησης, αντί να τη «στολίζουμε» με επίθετα και να τη μοιράζουμε πριν τη δούμε. Και για να συμβεί αυτό, χρειάζονται ιδιωτικές επενδύσεις με στόχο δηλαδή το κέρδος, που θα αυξήσουν τις θέσεις εργασίας και τα εισοδήματα. Η κυβερνητική αντίληψη ότι η ανάπτυξη και οι επενδύσεις θα έρθουν μέσω αυτόματου πιλότου επειδή έκλεισε μέρος της 1ης αξιολόγησης είναι ανεδαφική. Παραγνωρίζει ότι η εμπιστοσύνη γκρεμίζεται σε μια νύχτα αλλά κάνει χρόνια να χτιστεί. Το εύλογο ερώτημα διαφόρων σχολιαστών ως προς το γιατί δεν έρχονται επενδύσεις, ενώ οι αξίες των ελληνικών assets έχουν υποτιμηθεί τόσο πολύ, δεν έχει ως απάντηση τις θεωρίες συνωμοσίας αλλά το βαθύ ρήγμα εμπιστοσύνης που έχει ανοίξει τα τελευταία χρόνια μεταξύ της επενδυτικής κοινότητας και της Ελληνικής οικονομίας. Η επιχειρηματική κοινότητα περιμένει οι εξαγγελίες της Θεσσαλονίκης να περιέχουν πρωτίστως δείγματα καλύτερης οικονομικής και πολιτικής διακυβέρνησης της χώρας. Με φιλόδοξους και ρεαλιστικούς στόχους, τους κατάλληλους ανθρώπους για να τους υλοποιήσουν και ειλικρινή αναγνώριση ότι η λύση στην οικονομική καχεξία της χώρας θα έρθει μόνο μέσα από την εξισορρόπηση της σχέσης κράτους και ιδιωτικού τομέα που εξακολουθεί να λειτουργεί σε βάρος του δεύτερου. Απαιτείται αλλαγή του μείγματος πολιτικής, με δεδομένους τους στόχους προσαρμογής, ώστε να έλθει η ανάπτυξη μία ώρα αρχύτερα. Και προς τούτο, απαιτείται άμεσα μείωση των φορολογικών συντελεστών και κίνητρα για παραγωγικές επενδύσεις, με ταυτόχρονη και αυτόματη περικοπή των λειτουργικών δαπανών του κράτους στο βαθμό που η πάταξη της φοροδιαφυγής παραμένει ανέφικτη.
- Εξελίξεις στην αγορά εργασίας καταγράφουν μια ισχυρή αύξηση της δηλωμένης μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, μια ηπιότερη αλλά με χρονική διάρκεια αύξηση της απασχόλησης στο σύνολο της οικονομίας, παράλληλα με μια εδραιωμένη τάση μετατόπισης προς πιο ευέλικτες μορφές απασχόλησης με χαμηλότερες αποδοχές. Μια αγορά εργασίας που εξελίσσεται με τέτοιο τρόπο μπορεί να μη συμβαδίζει με την ανάταση της παραγωγικής βάσης της χώρας, αλλά με δεδομένη την αύξηση των φόρων και ασφαλιστικών εισφορών τροφοδοτεί την καλή πορεία των δημοσίων οικονομικών, ειδικά την ώρα που οι ταμειακές δαπάνες παραμένουν πάντα συγκρατημένες σε σχέση με τους στόχους του προϋπολογισμού. Η αδυναμία ενός μέρους των νοικοκυριών να επιχειρήσουν να ακολουθήσουν την αύξηση φόρων και ασφαλιστικών εισφορών, όπως αποτυπώνεται από την αύξηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών τους, φαίνεται ότι αποτελεί για κυβέρνηση και δανειστές αποδεκτή απώλεια για την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων μέσω του αποφασισμένου μείγματος πολιτικής.
- Παράλληλα, στο α' εξάμηνο του 2016, η ύφεση φαίνεται να βαθαινει (πτώση του ΑΕΠ κατά -1% έναντι +0,6% πέρυσι), όπως αυτό αποτυπώνεται στην πτώση της ιδιωτικής κατανάλωσης (-1,4% έναντι +1,2% πέρυσι) και του όγκου των λιανικών πωλήσεων (-3,6% έναντι +0,3% πέρυσι), καθώς και την εξασθένηση των εξαγωγών αγαθών χωρίς πετρελαιοειδή (-1,4% έναντι +14,3% πέρυσι) και των τουριστικών αφίξεων (-1,6% έναντι +20,8% πέρυσι). Από την άλλη πλευρά, παρά την επιστροφή της οικονομίας στην ύφεση από τον Ιούνιο του 2015 και μετά, η ανάκαμψη της μεταποίησης χωρίς πετρελαιοειδή συνεχίζεται (+3%, PMI σε επίπεδα ανάπτυξης για τον Αύγουστο) με αιχμή του δόρατος τα τρόφιμα, τα χημικά, τα μη μεταλλικά ορυκτά και τα βασικά μέταλλα, χωρίς ο δυναμικός αυτός κλάδος, λόγω μεγέθους, να μπορεί να αναστρέψει τη γενικότερη εικόνα της οικονομίας. Τέλος, το οικονομικό κλίμα και η καταναλωτική εμπιστοσύνη παραμένουν στο χαμηλό επίπεδο του α' εξαμήνου του 2013, χωρίς σαφείς τάσεις βελτίωσης λόγω της γενικότερης αβελτηρίας στην εφαρμογή του προγράμματος προσαρμογής και την τήρηση των προθεσμιών και την επίτευξη των οροσήμων προσαρμογής, και την εξάντληση των αντοχών της ιδιωτικής οικονομίας από την τάση υπερφορολόγησης που έχει εδραιωθεί.

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist
E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +302115006104

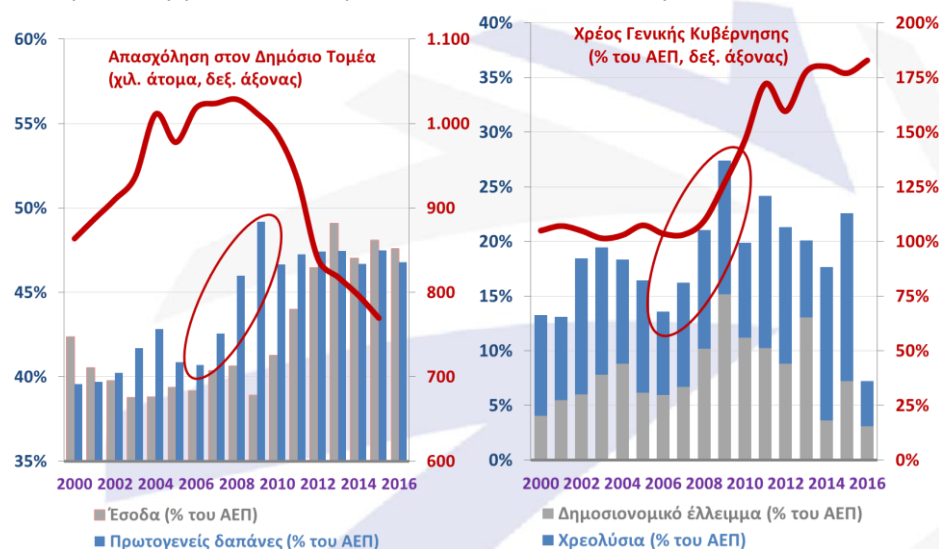
Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor
E: mimitsopoulos@sev.org.gr
T: +302115006157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor
E: printsipas@sev.org.gr
T: +302115006176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Ήταν ένα μικρό καράβι που ήταν αταξίδευτο...

Γενική Κυβέρνηση: Απασχόληση, έσοδα, πρωτογενείς δαπάνες, έλλειμμα, χρέος και ακαθάριστες δανειακές ανάγκες (ΕΛΣΤΑΤ, Εθνικοί Λογαριασμοί και Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, AMECO, Υπ. Οικονομικών)

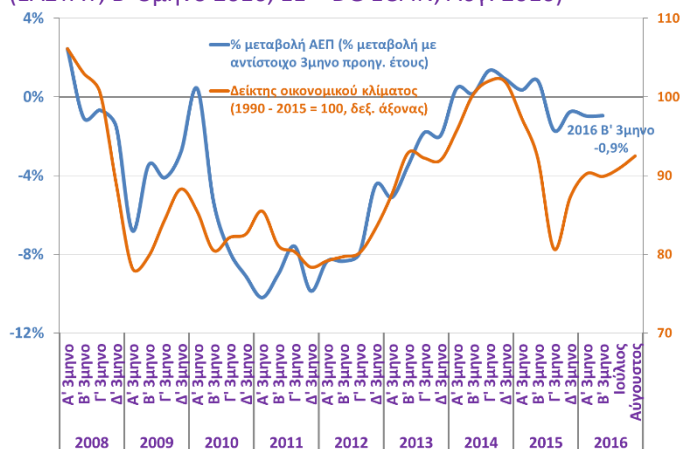
Τι περιμένουν οι εργαζόμενοι και οι επιχειρήσεις να ακούσουν από την πολιτική ηγεσία στην Έκθεση Θεσσαλονίκης

Διανύουμε ουσιαστικά τον 9^ο χρόνο ύφεσης και ενώ η οικονομία έχει εν πολλοίς ισορροπήσει (έχουν εξαλειφθεί οι μακροοικονομικές ανισορροπίες), δε φαίνεται να έχει αποκατασταθεί η αξιοπιστία της οικονομικής πολιτικής και, ως εκ τούτου, να έχει εμπεδωθεί η εμπιστοσύνη στις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας. Το αποτέλεσμα είναι η οικονομία, οι εργαζόμενοι και οι επιχειρήσεις να βρίσκονται σε αναζήτηση εναλλακτικών στρατηγικών επιβίωσης, καθώς η υπερφορολόγηση σκοτώνει την οικονομική δραστηριότητα και τροφοδοτεί τη φοροδιαφυγή και την αδήλωτη και απλήρωτη εργασία, μεταφέροντας επιχειρηματικές δραστηριότητες, και αναζητώντας, εργασία στο εξωτερικό.

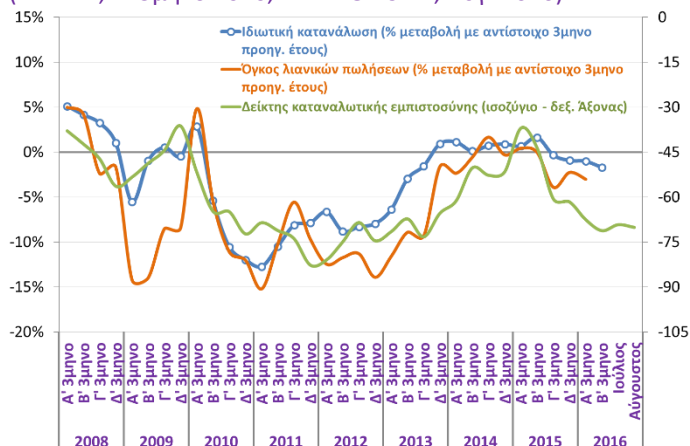
Τα νοικοκυριά πληττονται παντοιοτρόπως. Οι ευκαιρίες απασχόλησης σπανίζουν. Η δυνατότητα αποταμίευσης είναι σχεδόν αδύνατη. Το διαθέσιμο εισόδημα δεν επαρκεί για τη κατανάλωση που εν μέρει χρηματοδοτείται από τα «έτοιμα» (μείωση καταθέσεων, ρευστοποίηση ακινήτων και άλλων περιουσιακών στοιχείων, κ.ο.κ.). Η στρεβλή φορολογία ακινήτων εξοντώνει τα μεσαία εισοδηματικά στρώματα μέσω του συμπληρωματικού φόρου, οδηγώντας σε περαιτέρω απομείωση της αξίας της ακίνητης περιουσίας, σε αποποίηση κληρονομιών λόγω του φορολογικού βάρους, κ.ο.κ.. Οι ληξιπρόθεσμες φορολογικές υποχρεώσεις προς το κράτος συνεχίζουν να αυξάνουν καθώς μειώνεται διαρκώς η φοροδοτική ικανότητα σε σχέση με το διαθέσιμο εισόδημα λόγω της συνεχούς αύξησης της φορολογικής επιβάρυνσης. Η απόκτηση ενός αυτοκινήτου και πολύ περισσότερο ενός σπιτιού με τραπεζικό δανεισμό απομακρύνεται όλο και περισσότερο. Η εξυπηρέτηση καταναλωτικών και στεγαστικών δανείων γίνεται όλο και πιο προβληματική με άμεσο κίνδυνο πολλά υπερχρεωμένα νοικοκυριά να απωλέσουν τα περιουσιακά τους στοιχεία. Οι ελεύθεροι επαγγελματίες, οι προσωπικές και μικρές επιχειρήσεις έχουν μηδενική σχεδόν πρόσβαση στο τραπεζικό σύστημα για να στηρίξουν κάποιο επαγγελματικό τους όνειρο. Τέλος, και χωρίς αυτό να είναι ήσσοнос σημασίας, οι άνθρωποι της τρίτης ηλικίας, όλο και περισσότερο, ζουν με το φάσμα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς οι συντάξεις συνεχώς περικόπτονται. Οι επιχειρήσεις, ομοίως, λειτουργούν σε ένα δυσμενές επιχειρησιακό περιβάλλον που κάνει σχεδόν αδύνατη την ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών. Το υψηλό μη μισθολογικό κόστος εμποδίζει τις επιχειρήσεις να κάνουν προσλήψεις και να δώσουν αυξήσεις στους ικανότερους του προσωπικού τους καθώς ένα όλο και μεγαλύτερο μερίδιο του εργατικού κόστους καταλήγει στα χέρια του κράτους ως φορολογία εισοδήματος και μη ανταποδοτικές ασφαλιστικές εισφορές. Οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν, επίσης, υπέρογκες επιβαρύνσεις κατά την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας. Το ενεργειακό κόστος, το κόστος δανεισμού, το μεταφορικό κόστος, το κόστος συμμόρφωσης με απαρχαιωμένες γραφειοκρατικές ρυθμίσεις, το κόστος εκκίνησης μιας οικονομικής δραστηριότητας λόγω περιορισμών στον ανταγωνισμό για τη προστασία εκμετάλλευσης χαμηλής παραγωγικότητας, το κόστος απονομής δικαιοσύνης που δημιουργεί ανασφάλεια συναλλαγών, είναι όλα παραδείγματα ενός παράλογου συστήματος που υποχρεώνει τις ελληνικές επιχειρήσεις σε μόνιμα ανταγωνιστικό μειονέκτημα και εξηγεί, εν μέρει, την παραγωγική καχεξία της χώρας μας. **Η επιβολή του φόρου ακίνητης περιουσίας, περιλαμβανομένου του συμπληρωματικού φόρου σε όλα τα ακίνητα, χωρίς πρόβλεψη για τα ιδιοχρησιμοποιούμενα για παραγωγικούς σκοπούς, έχει αυξήσει κατακόρυφα τη φορολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεων, και ιδίως αυτών που έχουν μεγάλα πάγια, όπως των ξενοδοχείων και των εταιρειών της εφοδιαστικής αλυσίδας, δύο κατ' εξοχήν δυναμικών κλάδων στο επίκεντρο του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος της ελληνικής οικονομίας. Τέλος, πολλές πλέον ελληνικές επιχειρήσεις κινδυνεύουν σήμερα να αποκοπούν πλήρως από την πρόσβαση στην τραπεζική χρηματοδότηση, με τον πέλεκο της πτώχευσης ή της αναδιάρθρωσης να επικρέμει βαρύνοντα στην εγχώρια επιχειρηματικότητα, και τις θέσεις εργασίας που κινδυνεύουν να χαθούν, διογκώνοντας περαιτέρω την ήδη υψηλή ανεργία.**

Η κατάσταση αυτή έχει προκύψει ως αποτέλεσμα μιας αναγκαίας δημοσιονομικής διαδικασίας προσαρμογής βάσει των Μνημονίων. Διαδοχικές κυβερνήσεις έδωσαν βάρος στην αύξηση των φόρων στην ιδιωτική οικονομία ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι του προγράμματος χωρίς να γίνουν οι κατάλληλα στοχευμένες και πλέον οικονομικά

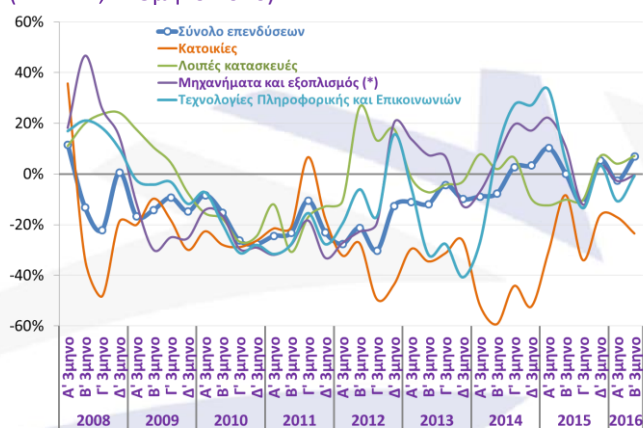
Διάγραμμα 1: ΑΕΠ και οικονομικό κλίμα
(ΕΛΣΤΑΤ, Β' 3μηνο 2016, ΕΕ – DG ECFIN, Αυγ. 2016)

Διάγραμμα 2: Ιδιωτική κατανάλωση, λιανικές πωλήσεις και καταναλωτική εμπιστοσύνη
(ΕΛΣΤΑΤ, Β' 3μηνο 2016, ΕΕ – DG ECFIN, Αυγ. 2016)

Διάγραμμα 3: Επενδύσεις (μεταβολή σε σχέση με το αντίστοιχο 3μηνο προηγούμενου έτους)
(ΕΛΣΤΑΤ, Β' 3μηνο 2016)

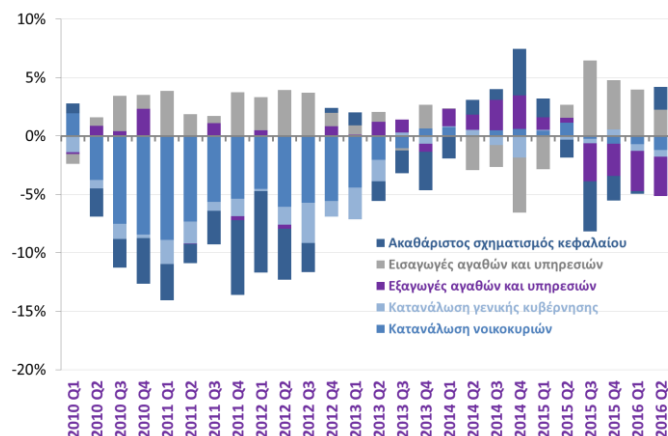
* Περιλαμβάνονται επενδύσεις σε οπτικά συστήματα

αποτελεσματικές περικοπές δημοσίων δαπανών. Προστατεύθηκαν έτσι κατά το δυνατόν, οι εργαζόμενοι του δημοσίου τομέα και οι συντάξεις του πληθυσμού, με αποτέλεσμα την τεράστια ύφεση στην ιδιωτική οικονομία και την συνεπαγόμενη απώλεια φορολογικών εσόδων και ασφαλιστικών εισφορών που επιδεινώνουν μία ήδη κακή οικονομική κατάσταση. Σήμερα, η ικανότητα του ιδιωτικού τομέα να σηκώσει το βάρος της ανάκαμψης της οικονομίας, των εισοδημάτων και της απασχόλησης, τίθεται σε αμφιβολία λόγω της υπερφορολόγησης. Το επίπεδο της φορολογικής επιβάρυνσης, όχι μόνο είναι ήδη αβάσταχτο για τους συνεπείς φορολογουμένους και τις οργανωμένες επιχειρήσεις, αλλά είναι πιθανόν να αυξηθεί ακόμη περισσότερο στο μέλλον. Αυτό θα συμβεί καθώς απαιτείται περαιτέρω προσαρμογή στις συντάξεις που το πολιτικό σύστημα αρνείται να χρηματοδοτήσει με περικοπές λειτουργικών δαπανών και αύξηση της παραγωγικότητας του δημοσίου τομέα, προσδοκώντας μία ανάπτυξη που δεν έρχεται από μόνη της. Παρά τις μειώσεις των τελευταίων χρόνων, οι λειτουργικές δαπάνες του δημοσίου εξακολουθούν να διατηρούνται σε υψηλό επίπεδο, χωρίς να σημειώνεται βελτίωση της ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών στους πολίτες. Η μείωση των δαπανών, χωρίς αύξηση της παραγωγικότητας, μοιραία οδηγεί σε κατάρρευση της ποιότητας και προκαλεί πιέσεις για την εκ νέου αύξηση των δαπανών.

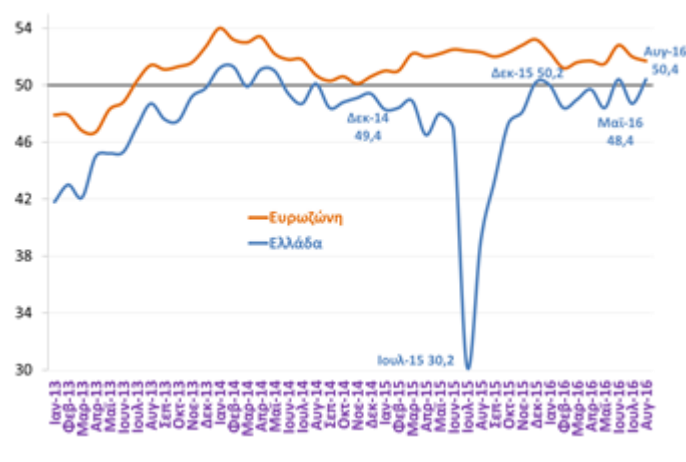
Ούτως εχόντων των πραγμάτων, η ελληνική κοινωνία θα περίμενε να ακούσει από την πολιτική ηγεσία στη Θεσσαλονίκη ένα αναπτυξιακό πρόγραμμα για την ιδιωτική οικονομία ικανό να αντιμετωπίσει τα κακώς κείμενα, και να δώσει προοπτική για το μέλλον. Κάτι τέτοιο, δεδομένης της συγκυρίας και της δημοσιονομικής προσαρμογής για την οποία η χώρα έχει δεσμευθεί στο πλαίσιο του Μνημονίου, θα έπρεπε να περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον, άμεσες παρεμβάσεις ως εξής:

1. Εφαρμογή των μέτρων του Μνημονίου, περιλαμβανομένων των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, χωρίς καθυστερήσεις στην επίτευξη των συμφωνηθέντων, για την εκταμίευση των δόσεων και την τόνωση της ρευστότητας στην αγορά, την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης και την επιτάχυνση της διαδικασίας ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας.
2. Επιτάχυνση του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων που έχουν συμφωνηθεί και ενεργοποίηση του προγράμματος αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων του δημοσίου μέσω του Επενδυτικού Ταμείου, ώστε να προκληθεί επιχειρηματικό ενδιαφέρον για επενδυτικές ευκαιρίες στην Ελλάδα.
3. Αντιμέτωπιση του προβλήματος των «κόκκινων δανείων» με επιτάχυνση της εφαρμογής του νέου θεσμικού πλαισίου και αξιοποίηση των δυνατοτήτων για την πρόληψη επισφαλών απαιτήσεων και την αναδιάρθρωση υπερχρεωμένων επιχειρήσεων. Η τακτική της αναμονής, ώστε η ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας να οδηγήσει σε ανάκαμψη των προβληματικών δανείων, για να μπορέσουν οι τράπεζες να εγγράψουν κέρδη από την ανάκτηση των προβλέψεων, δεν έχει αποδώσει καρπούς μέχρι σήμερα. Η αναδιάρθρωση, λοιπόν, των υπερχρεωμένων επιχειρήσεων μπορεί να προκαλέσει αυξημένο επενδυτικό ενδιαφέρον και να οδηγήσει στη δημιουργία πιο δυναμικών επιχειρήσεων που, απαλλαγμένες από τα χρηματοπιστωτικά και άλλα βάρη του παρελθόντος, θα μπορούν να συμβάλλουν σε αυτή την ίδια την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας.
4. Μείωση των φορολογικών συντελεστών στη βάση ενός ισοδύναμου προγράμματος καταπολέμησης της φοροδιαφυγής, και αναγκαστικής μείωσης των λειτουργικών δαπανών του δημοσίου σε περίπτωση υστέρησης στην επίτευξη των στόχων επέκτασης της φορολογικής βάσης, ώστε να μειωθεί η φορολογική επιβάρυνση των συνεπών φορολογουμένων και των οργανωμένων επιχειρήσεων και να δοθεί ώθηση στην αναπτυξιακή διαδικασία μέσω τόνωσης της υγιούς και ανταγωνιστικής επιχειρηματικότητας.
5. Θέσπιση οριζόντιων φοροαπαλλαγών μέσω υπεραποσβέσεων επενδυτικών δαπανών, με όλη την επένδυση να αναγνωρίζεται σε ορισμένες περιπτώσεις ως εκπεστέα δαπάνη στη χρονιά υλοποίησης της επένδυσης, ώστε να προκληθεί επενδυτικό ενδιαφέρον, αύξηση της απασχόλησης και των εισοδημάτων, και έτσι οι ρυθμίσεις αυτές να είναι όσο το δυνατόν αυτοχρηματοδοτούμενες.
6. Λήψη μέτρων για την ανάκαμψη της αγοράς ακινήτων και της κατασκευαστικής δραστηριότητας.

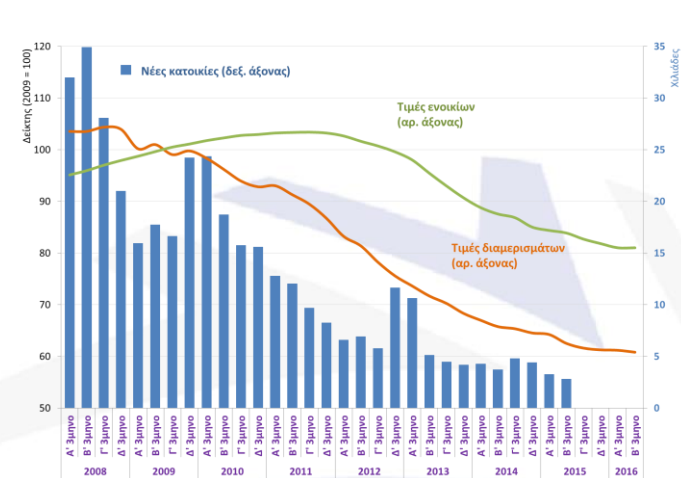
Διάγραμμα 4: Συμβολή στη μεταβολή του ΑΕΠ (ΕΛΣΤΑΤ, Β' 3μηνο 2016)

Διάγραμμα 5: Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών (PMI) στη μεταποίηση, Ελλάδα και Ευρωζώνη (Markit, Αυγ. 2016)

Διάγραμμα 6: Τιμές και ενοίκια κατοικιών (ΤΤΕ, Β' 3μηνο 2016)

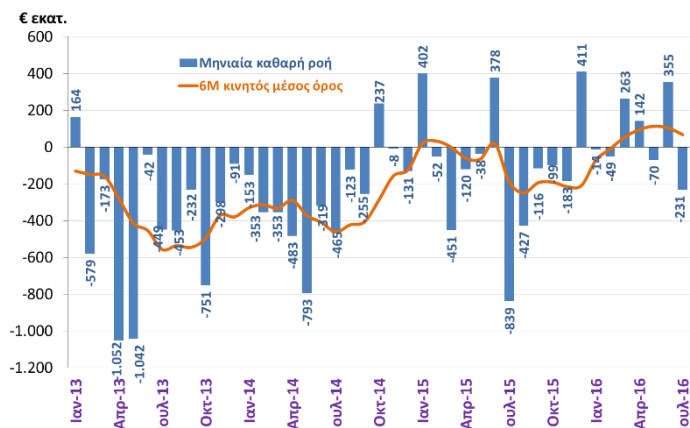

7. Επανασχεδίαση του ΕΝΦΙΑ ώστε να μην επιβάλλεται στη συσσώρευση ακίνητης περιουσίας μέσω του συμπληρωματικού φόρου, καθώς αυτό επηρεάζει αρνητικά την ανάπτυξη της αγοράς ακινήτων και τα χιλιάδες επαγγέλματα του κατασκευαστικού κλάδου. Αντίθετα, ο ΕΝΦΙΑ πρέπει να είναι ένας χαμηλός φόρος σε κάθε ακίνητο χωρίς εξαιρέσεις, να έχει ανταποδοτικό χαρακτήρα αντανακλώντας την αξία που προσδίδουν στο ακίνητο οι τοπικές υποδομές, και να επιβάλλεται από την τοπική αυτοδιοίκηση, με την κεντρική κυβέρνηση να ορίζει το ελάχιστο επίπεδο εσόδων που θα πρέπει να εισπραχθεί, καθώς και να φροντίζει για την είσπραξη του φόρου.
8. Εξορθολογισμός φορολογικών και μη επιβαρύνσεων στα ακίνητα και, ενδεχομένως, κατάργηση τους μέσω ενσωμάτωσης των αντίστοιχων εσόδων στη φορολογία εισοδήματος ή τον ΕΝΦΙΑ.
9. Αλλαγή του ρυθμιστικού πλαισίου που αφορά στα επαγγελματικά και τα αστικά ακίνητα, ώστε να διευκολύνεται η αναμόρφωση εμπορικών δρόμων και η ανάπλαση του οικιστικού ιστού της πόλης, με ταυτόχρονη χορήγηση φοροαπαλλαγών στις σχετικές επενδύσεις εφόσον επιδιώκονται και κοινωνικοί στόχοι αύξησης της προσφοράς κατοικίας σε υποβαθμισμένες περιοχές ή πάρκων, πρασίνου, αθλητικών εγκαταστάσεων κ.λπ. που αναβαθμίζουν την ποιότητα ζωής της πόλης.
10. Προτεραιοποίηση της δεύτερης/εξοχικής κατοικίας και της κατασκευής υποδομών προς εκμετάλλευση των γεωπολιτικών εξελίξεων που έχουν καταστήσει την Ελλάδα χώρα υψηλής προτίμησης επισκεπτών προορισμού και κέντρο διαμετακομιστικού εμπορίου.

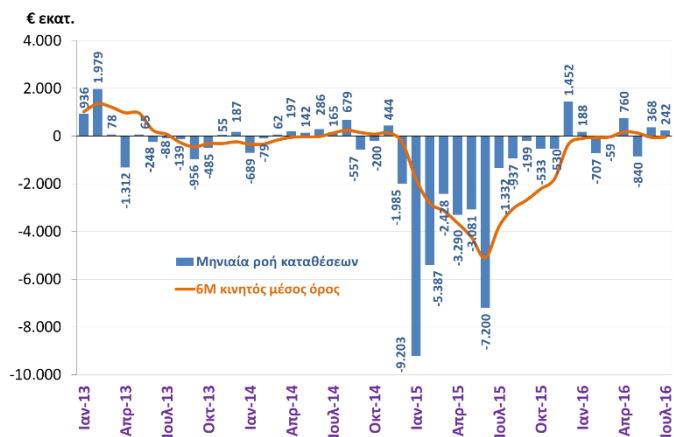
Πέραν, όμως των μέτρων και των οραμάτων, πάνω απ' όλα απαιτείται φυγή προς τα εμπρός όσον αφορά στην ποιότητα της διακυβέρνησης. Το ελληνικό πολιτικό σύστημα επιμένει σήμερα να διαχειρίζεται τις προοπτικές ευημερίας του πληθυσμού με μεθόδους μιας άλλης εποχής. Η χώρα εφαρμόζει ένα καταναγκαστικό πρόγραμμα προσαρμογής για να διασφαλισθεί η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών και να ενισχυθεί η διαδικασία της ανταγωνιστικής οικονομικής ανάπτυξης. Τα πολιτικά κόμματα δεν έχουν την πολυτέλεια της μικροπολιτικής σκοπιμότητας να εφαρμόζουν έξωθεν προερχόμενες οδηγίες και πολιτικές χωρίς να εξηγούν στον πληθυσμό γιατί το κάνουν. Το να ρίχνουν το φταίξιμο των σκληρών μέτρων που εφαρμόζονται στους προηγούμενους που κυβέρνησαν και τους «κακούς» ξένους που επιβουλεύονται τους πλουτοπαραγωγικούς πόρους της χώρας, εκτός του ότι δεν είναι αλήθεια δεν έχει και κάποια χρησιμότητα ως προς τι πρέπει να γίνει για να βγει η χώρα από τα σημερινά αδιέξοδα της κρίσης και της ύφεσης. Στη Θεσσαλονίκη, πρέπει να ειπωθεί η αλήθεια στον κόσμο της εργασίας και των επιχειρήσεων. Όπως π.χ.:

- Ότι το όποιο πολιτικό κεφάλαιο διαθέτουμε ως χώρα θα το αξιοποιήσουμε στις διαπραγματεύσεις μας με τους εταίρους όχι για να αμφισβητήσουμε τα στατιστικά στοιχεία -πάνω στα οποία έχουν υπογραφεί και ψηφιστεί πλέον από το σύνολο σχεδόν των κομμάτων 3 μηνιόνα- αλλά για να υλοποιήσουμε πολιτικές που θα συμβάλλουν πραγματικά στην ανάπτυξη της οικονομίας και του ιδιωτικού τομέα.
- Ότι η φοροδιαφυγή είναι αδιέξοδη πολιτική και πτωχό υποκατάστατο της αύξησης της παραγωγικότητας (δεν μπορείς να απαιτείς καλές συντάξεις και καλή υγειονομική περίθαλψη όταν φοροδιαφεύγεις σε βάρος μάλιστα των συνεπών φορολογουμένων συμπολιτών σου).
- Ότι ο ΕΝΦΙΑ δεν πρόκειται να καταργηθεί ελλείψει εναλλακτικών πόρων.
- Ότι οι συντάξεις θα συνεχίσουν να περικόπτονται όσο δεν υπάρχει συνταξιοδοτική αποταμίευση και αύξηση τόσο των θέσεων εργασίας όσο και της δηλωμένης απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα.
- Ότι η προσοδοθηρία (να ζεις δηλαδή από τα εισοδήματα που παράγουν άλλοι) είναι καρκίνωμα που πρέπει να ξεριζωθεί καθώς είναι μία ιδιότυπη εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, κοινωνικά άδικη και οικονομικά ατελέσφορη.
- Ότι οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις δεν είναι τίποτα άλλο από κατάργηση προνομίων και η αντίδραση στην εφαρμογή τους (με

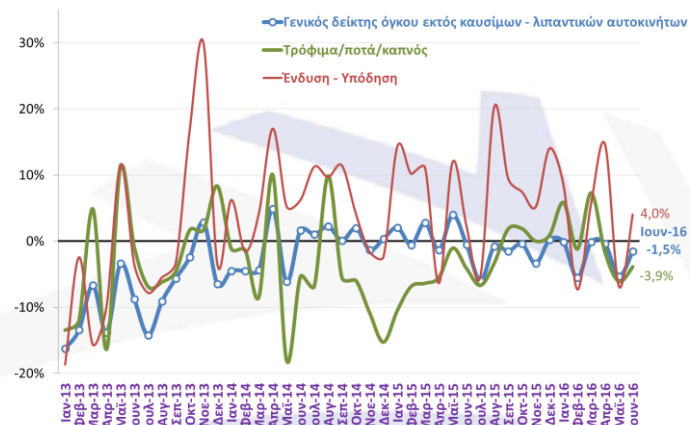
Διάγραμμα 7: Χρηματοδότηση επιχειρήσεων
(Τράπεζα της Ελλάδος, Ιουλ. 2016)

Διάγραμμα 8: Ροή καταθέσεων νοικοκυριών
(Τράπεζα της Ελλάδος, Ιουλ. 2016)

Διάγραμμα 9: Εξέλιξη όγκου λιανικών πωλήσεων
(ΕΛΣΤΑΤ, Ιουν. 2016)

συμπαράστατη την πολιτική εξουσία τις περισσότερες φορές) προέρχεται μόνο από αυτούς που ξεζουμίζουν το σύστημα προς ίδιο όφελος.

- Ότι η διαφύλαξη του δημοσίου συμφέροντος δεν σημαίνει κρατικό έλεγχο και ιδιοκτησία.
- Ότι η νομή της εξουσίας δεν σημαίνει δημιουργία εισοδημάτων και απασχόλησης με αντάλλαγμα την ψήφο των πολιτών, κ.ο.κ.

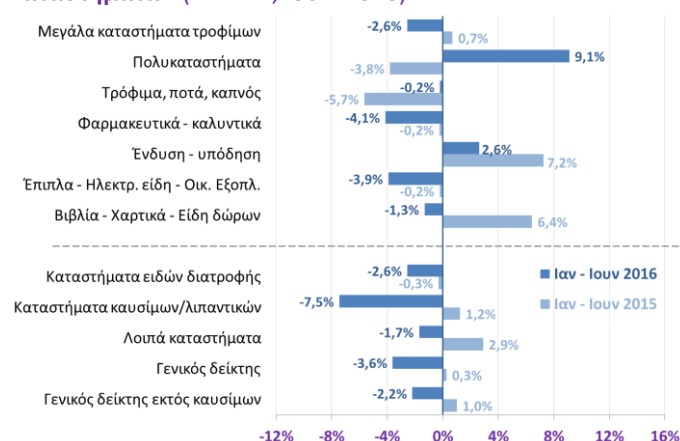
Όλα αυτά, δυστυχώς, δεν επικοινωνούνται στον πληθυσμό προφανώς για μικροπολιτικούς λόγους. Το αποτέλεσμα είναι η πολιτική αντιπαράθεση να εγκλωβίζεται σε θέματα προσώπων και όχι προτάσεων και λύσεων, και σε θέματα εντιμότητας και ικανότητας και όχι θεσμών και δομών. Έτσι, όταν έρχεται στην εξουσία ένα πολιτικό κόμμα εξακολουθεί να εφαρμόζει τις συνταγές του παρελθόντος, δηλαδή διαχείρισης τους συστήματος και των ισορροπιών, χωρίς να προβάλλει νέες ιδέες και να ανοίγει νέες προοπτικές. Παλιότερα, σε μία παραδοσιακή προεκλογική διαφήμιση για «μία νέα Ελλάδα» που έδειχνε το κτίσιμο ενός τοίχου, η τότε κυβέρνηση που εβάλτετο για ανεντιμότητα και ανικανότητα, απάντησε ότι “με λάσπη και με τούβλα δεν κτίζεται η νέα Ελλάδα”. Και είναι λυπηρό ότι η λάσπη και τα τούβλα είναι το επίπεδο πολιτικής αντιπαράθεσης εκανερωθεν, που κυριαρχεί ακόμη και σήμερα. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η διακυβέρνηση δεν είναι μόνο θέμα εντιμότητας και ικανότητας. Είναι θέμα αποτελεσματικών προτάσεων πολιτικής που εξυπηρετούν το δίπολο κοινωνική δικαιοσύνη και οικονομική ανάπτυξη, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι άνθρωποι δεν είναι άγγελοι και ότι μόνο μέσα από το κίνητρο της ανταμοιβής και της απόδοσης, τους ισχυρούς θεσμούς και το επαρκές ρυθμιστικό περιβάλλον, μπορεί να προκύψει ένα ικανοποιητικό κοινωνικό και οικονομικό αποτέλεσμα διακυβέρνησης.

Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

ΑΕΠ: Σε ύφεση παρέμεινε η ελληνική οικονομία το Β' 3μηνο του 2016, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, για 4 συνεχόμενο 3μηνο. Ο ρυθμός μείωσης του ΑΕΠ διαμορφώθηκε στο -0,9%, έναντι -1,0% το προηγούμενο 3μηνο και +0,8% το αντίστοιχο 3μηνο πέρυσι (Διάγραμμα 1). Αξίζει να σημειωθεί ότι η μεταβολή του ΑΕΠ έναντι του αντίστοιχου τριμήνου το 2015 σε τρέχουσες τιμές είναι θετική κατά +0,5%, δηλαδή ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ είναι θετικός (+1,3% περίπου) παρά την υποχώρηση των τιμών. Το γεγονός αυτό αποτυπώνεται κυρίως στη μεγάλη διαφορά που παρουσιάζει η μεταβολή των επενδύσεων (περιλαμβανομένων των αποθεμάτων) σε σταθερές τιμές (+22,8%) και σε τρέχουσες τιμές (+41,5%). Η μείωση του ΑΕΠ το Β' 3μηνο του 2016 οφείλεται κυρίως στην υποχώρηση της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά -1,7% (Διάγραμμα 2) και στον περιορισμό των συνολικών εξαγωγών κατά -11,4%, ενώ θετική ήταν η συμβολή των επενδύσεων σε πάγια, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 7,0%, κυρίως λόγω των επενδύσεων σε μεταφορές και οπλικά συστήματα (+31,9%) και σε κατασκευές πλην κατοικιών (+7,1%, Διάγραμμα 3 και 4). Παράλληλα, οι συνολικές εισαγωγές μειώθηκαν κατά -7,1%. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι η ΕΛΣΤΑΤ αναθεώρησε το ΑΕΠ του Α' 3μήνου του 2016 στο -1,0% από -1,4% που είχε υπολογιστεί αρχικά και -0,8% κατά την προηγούμενη εκτίμηση. Έτσι, συνολικά κατά το Α' 6μηνο του 2016 προκύπτει ύφεση -1,0%, με την ιδιωτική κατανάλωση να υποχωρεί κατά -1,4%, τις επενδύσεις σε πάγια να ενισχύονται κατά +2,0% και τις εξαγωγές να αποδυναμώνονται κατά -11,4%, ως αποτέλεσμα του περιορισμού των εξαγωγών υπηρεσιών κατά -25,1%, καθώς οι εξαγωγές αγαθών ενισχύθηκαν κατά +2,3%. Η παραμονή του ρυθμού μείωσης του ΑΕΠ κοντά στο -1% από το Δ' 3μηνο του 2015 καταδεικνύει τον κίνδυνο στασιμότητας που αντιμετωπίζει η ελληνική οικονομία και που αποτυπώνεται στο οικονομικό κλίμα, το οποίο παραμένει σε χαμηλό επίπεδο, παρά τη βελτίωση που σημειώνει τους τελευταίους μήνες, την αποδυνάμωση των εξαγωγών και την υποχώρηση των λιανικών πωλήσεων.

Οικονομικό κλίμα: Ο δείκτης οικονομικού κλίματος για το μήνα Αύγουστο συνέχισε την πορεία σταθεροποίησης, και απαλύνοντας παραπέρα τη θέση του ανήλθε σε 92,5 από 90,9 τον Ιούλιο και 76,1 τον Αύγουστο 2015. Η εμπιστοσύνη παραμένει έντονα αρνητική σε κατασκευές και ανάμεσα στους καταναλωτές. Οι καταναλωτές από την άλλη συνεχίζουν να εκτιμούν παραπέρα χειροτέρευση της αγοράς εργασίας όπως εκφράζεται από τις προσδοκίες ανεργίας που ξεπερνούν εκ νέου τα υψηλά επίπεδα που είχαν προσεγγίσει μετά το καλοκαίρι του 2015, ενώ η εικόνα είναι βελτιωμένη αλλά αρνητική σε βιομηχανία και υπηρεσίες και θετική με τάση ενίσχυσης στο λιανικό εμπόριο. Η εμπιστοσύνη στη βιομηχανία συνεχίζει να βελτιώνεται, αν και παραμένει πάντα σε ένα εύρος που σηματοδοτεί αποδυνάμωση, κυρίως λόγω της βελτίωσης των προσδοκιών και της συνέχισης της τάσης επούλωσης του βιβλίου παραγγελιών εξαγωγών, αν και οι προσδοκίες απασχόλησης συνεχίζουν την πορεία αποδυνάμωσης

Διάγραμμα 10: Όγκος λιανικών πωλήσεων ανά κατηγορία καταστημάτων (ΕΛΣΤΑΤ, Ιουν. 2016)

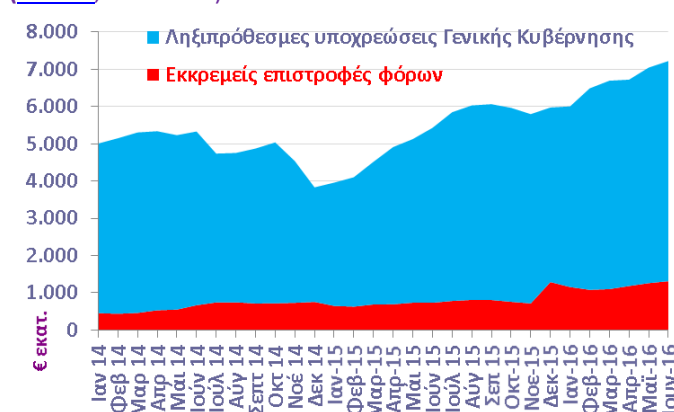

Πίνακας 1: Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού (Υπ. Οικ, Ιουλ. 2016)

Ισοζύγιο κ.π. (*)	Ιανουάριος-Ιούλιος					
	2015	2016	Δ %	Στόχος	Δε με στόχο	Δ % με στόχο
€ εκατ.						
Καθαρά έσοδα τ.π. (*)	23.572	25.041	6,2%	26.295	-1.254	-4,8%
Έσοδα ΠΔΕ	2.035	2.047	0,6%	3.090	-1.043	-33,8%
Πρωτ. δαπάνες τ.π. πλην τόκων	21.434	22.315	4,1%	24.318	-2.003	-8,2%
Δαπάνες ΠΔΕ	1.198	1.705	42,3%	2.605	-900	-34,5%
Πρωτογενές αποτέλεσμα κ.π. (*)	3.502	3.495	-0,2%	819	2.676	226,7%
Ισοζύγιο κ.π. (*)	-1.050	-887		-3.541	2.654	

(*) έχουν αφαιρεθεί €55 εκατ. έσοδα αποκρατικοποιήσεων, που έχουν αφαιρεθεί και από τον στόχο, και αντίστοιχα €210εκατ. το 2015. επίσης, έχουν αφαιρεθεί €291 εκατ. από ANFA/SMP όπως και πληρωμή €555 εκατ. από το ΤΧΣ για το 2015, και αντίστοιχα €375 ANFA/SMP για το 2016 καθώς και το μέρισμα της ΤτΕ, που είναι αυξημένο το 2016 στα περίπου €425 εκατ.

Διάγραμμα 11: Ληξιπρόθεσμα χρέη κράτους προς ιδιώτες (Υπ. Οικ, Ιούν 2016)

τους. Πρέπει να τονιστεί ότι για τον Αύγουστο 2016 ο δείκτης PMI δείχνει μια τάση παραπέρα βελτίωσης, εισερχόμενος σε επίπεδο (οριακής) ανάπτυξης με ιδιαίτερα αισθητή αύξηση παραγγελιών και προσλήψεων που σχετίζονται με εξαγωγές, παρά τη συνεχιζόμενη συμπίεση των περιθωρίων κέρδους (Διάγραμμα 5). Στις κατασκευές, η παραμονή σε ιδιαίτερα αρνητικά επίπεδα των παραγγελιών και των προσδοκιών απασχόλησης καταγράφουν μια συνέχιση της ύφεσης του κλάδου, παρά την σταδιακή αποδυνάμωση του ρυθμού πώσης των τιμών που καταγράφουν οι δείκτες τιμών ακινήτων της ΤτΕ και στο δεύτερο εξάμηνο του 2016 (Διάγραμμα 6, σε ετήσια βάση η υποχώρηση τιμών στα αστικά ακίνητα το Β τρίμηνο 2016 ανήλθε σε 3,3%, αντί υποχώρησης 5,3% στο Α' τρίμηνο και για «νέα» διαμερίσματα -2,3% αντί -4,4% για τα διαμερίσματα μεγαλύτερης ηλικίας αντίστοιχα). Σε ότι αφορά τις υπηρεσίες καθώς και το λιανικό εμπόριο, που επηρεάζονται από τον τουρισμό, και παρά τη μείωση του όγκου λιανικών πωλήσεων και των προσδοκιών απασχόλησης στο εμπόριο, η βελτίωση της εμπορευσιμότητας συνεχίζεται κυρίως λόγω βελτίωσης προσδοκιών και παραγγελιών.

Καταθέσεις και χρηματοδότηση οικονομίας: Τον Ιούλιο του 2016, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της συνολικής χρηματοδότησης του εγχώριου ιδιωτικού τομέα διαμορφώθηκε στο -1,6%, από 2,0% τον προηγούμενο μήνα. Η μηνιαία καθαρή ροή της συνολικής χρηματοδότησης προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα ήταν αρνητική κατά €638 εκατ., έναντι θετικής καθαρής ροής €479 εκατ. τον προηγούμενο μήνα. Οι εξελίξεις αυτές κινούνται κυρίως από τις μεταβολές στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων, η οποία επανήλθε σε αρνητική μεταβολή μετά την αύξηση της τον προηγούμενο μήνα (-€378 εκατ., έναντι θετικής καθαρής ροής €566 εκατ. τον προηγούμενο μήνα που συνεπάγεται μείωση -0,4% αντί αύξησης 1%, Διάγραμμα 7), ενώ η ροή χρηματοδότησης προς νοικοκυριά και ιδιώτες παρέμεινε αρνητική (€226 εκατ. έναντι -€97 εκατ. τον προηγούμενο μήνα. Σε ότι αφορά τις καταθέσεις, μετά την αύξηση των καταθέσεων κυρίως επιχειρήσεων τον Μάιο και Ιούνιο καθώς ετοιμάζονταν να καταβάλλουν δώρα και φόρους, ακολουθεί μια εύλογη υποχώρηση η οποία όμως είναι περιορισμένη (-€153 εκατ., αντί αύξησης €1,1 δις για επιχειρήσεις και νοικοκυριά τον Ιούνιο 2016, Διάγραμμα 8).

Λιανικές πωλήσεις: Πτωτικά κινήθηκαν τον Ιούνιο οι λιανικές πωλήσεις, με τον γενικό δείκτη όγκου να υποχωρεί κατά -3,6% και εξαρουμένων των καυσίμων κατά -1,5%. Οι μεγαλύτερες απώλειες καταγράφονται στα καταστήματα καυσίμων (-10,4%), ενώ πτώση σημείωσαν επίσης οι πωλήσεις των μεγάλων καταστημάτων τροφίμων (-1,1%). Αντίθετα, ανοδικά κινήθηκαν οι πωλήσεις των πολυκαταστημάτων (+11,9%), ειδών ένδυσης και υπόδησης (+4%) και βιβλίων, χαρτικών, προϊόντων τεχνολογίας κ.λπ (+2,3%). Σημειώνεται ότι ο δείκτης όγκου στο λιανικό εμπόριο καταγράφει υποχώρηση από τον Ιούνιο του 2015 με μόνη εξαίρεση τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους (Διάγραμμα 9). Έτσι, συνολικά κατά το Α' 6μηνο του 2016, ο όγκος των λιανικών πωλήσεων εμφανίζει μείωση -3,6%, ενώ εξαρουμένων των καυσίμων η πτώση περιορίζεται στο -2,2%. Η μείωση αυτή προέρχεται από τις απώλειες που σημειώνονται σε όλες τις κατηγορίες καταστημάτων με εξαίρεση τα πολυκαταστήματα (+9,1%) και τα είδη ένδυσης και υπόδησης (+2,6%, Διάγραμμα 10).

Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού Ιουλίου 2016 και στοιχεία Γενικής Κυβέρνησης Ιουνίου 2016.

Σύμφωνα με τα στοιχεία εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού, για την περίοδο Ιανουαρίου - Ιουλίου 2016, παρουσιάζεται έλλειμμα στο ισοζύγιο του κρατικού προϋπολογισμού ύψους €832 εκατ. έναντι ελλείμματος €840 εκατ. το αντίστοιχο διάστημα του 2015 και στόχου για έλλειμμα €3,5 δις. Το πρωτογενές αποτέλεσμα διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα ύψους €3,6 δις έναντι πρωτογενούς πλεονάσματος €3,7 δις για την ίδια περίοδο το 2015 και στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα €874 εκατ. Η διατήρηση της μεγάλης αυτής διαφοράς με το στόχο αντανακλά κυρίως τη συγκράτηση των ταμειακών δαπανών, που περιλαμβάνουν και τη πληρωμή οφειλών προς την αγορά, παράλληλα με την ενίσχυση των εσόδων, λόγω αύξησης των φόρων και ασφαλιστικών εισφορών.

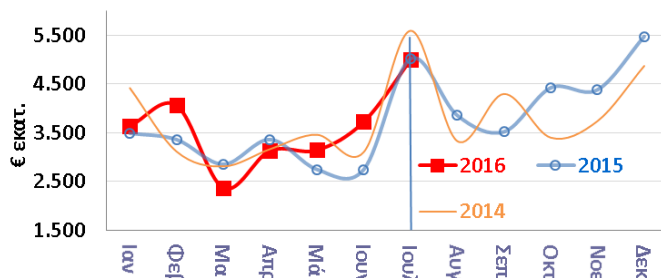
Καταρχήν να σημειωθεί ότι η εκτέλεση του κρατικού προϋπολογισμού Ιανουαρίου - Ιουλίου 2016 (Πίνακας 1) σε σύγκριση με τους στόχους δεν επηρεάζεται από την υστέρηση - παρά το δυνατό ξεκίνημα στις αρχές του έτους - κατά περίπου €1 δις. των εσόδων του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων, που προέρχονται κυρίως από την υστέρηση πληρωμής κονδυλίων της ΕΕ, επειδή η υστέρηση των δαπανών επενδύσεων κινείται σε παρεμφερή επίπεδα.

Οι πρωτογενείς δαπάνες της κεντρικής κυβέρνησης, παρά την ενίσχυση τους από τα χαμηλά επίπεδα των αρχών του έτους που μεταφράζεται πλέον σε αύξηση σε σχέση με το 2015 το Α' επτάμηνο του έτους κυρίως λόγω αύξησης των δαπανών για μισθούς κεντρικής κυβέρνησης και συντάξεις δημοσίου τον Ιούλιο, παραμένουν κάτω

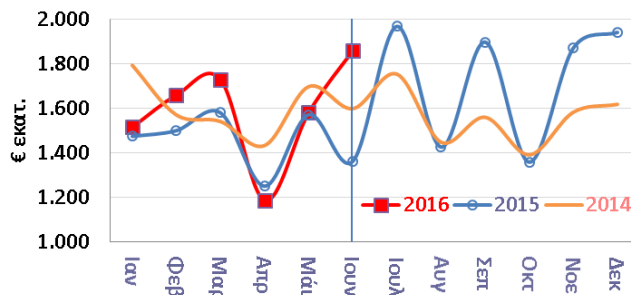
Πίνακας 2: Εκτέλεση προϋπολογισμού γενικής κυβέρνησης (Υπ. Οικ. Ιουν. 2016)

Στοιχεία Υπ. Οικονομικών.	Ιωαννίνια-Ιούλιος		
€ εκατ.	2015	2016	Δ%
Νομικά πρόσωπα			
Ίδια έσοδα	778	889	14,3%
Μεταβιβάσεις (καθαρές)	791	2.353	197,5%
Δαπάνες	2.091	2.104	0,6%
Έλλειμμα (-) προ μεταβιβάσεων	-1.393	-1.215	-12,8%
Ασφαλιστικά ταμεία			
Ίδια έσοδα	8.750	9.601	9,7%
Μεταβιβάσεις (καθαρές)	6.792	7.180	5,7%
Δαπάνες	16.593	16.788	1,2%
Έλλειμμα (-) προ μεταβιβάσεων	-7.843	-7.187	-8,4%
Τοπική αυτοδιοίκηση			
Ίδια έσοδα	1.012	1.250	23,5%
Μεταβιβάσεις (καθαρές)	1.596	1.264	-20,8%
Δαπάνες	2.488	2.493	0,2%
Έλλειμμα (-) προ μεταβιβάσεων	-1.476	-1.243	-15,8%

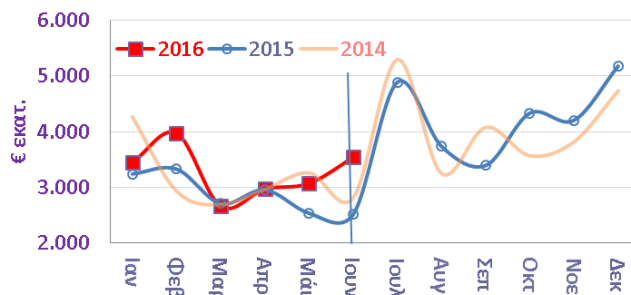
Διάγραμμα 12: Καθαρά έσοδα τ.π. κεντρικής κυβέρνησης (Υπ. Οικ. Ιουλ. 2016)

Διάγραμμα 13: Έσοδα γενικής κυβέρνησης από ασφαλιστικές εισφορές (Υπ. Οικ. Ιουν. 2016)

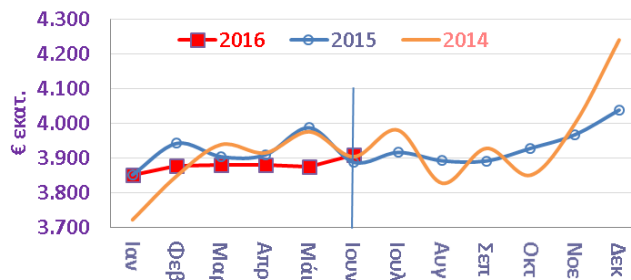
Διάγραμμα 14: Έσοδα γενικής κυβέρνησης από άμεσους και έμμεσους φόρους (Υπ. Οικ. Ιουν. 2016)

του στόχου κατά €2 δις περίπου. Η εξέλιξη αυτή είναι συμβατή με την εκ νέου επιτάχυνση τον Ιούνιο της αύξησης των ληξιπρόθεσμων οφειλών του κράτους προς την αγορά (Διάγραμμα 11), που καταγράφεται παρά την αύξηση των πληρωμών επιχορηγήσεων προς νοσοκομεία (που όμως οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι τώρα αυτές οι πληρωμές ενσωματώνουν και τις εφημερίες ιατρών) λόγω αύξησης οφειλών ταμείων και επιστροφών φόρων αλλά και της εγγραφής ληξιπρόθεσμων οφειλών ΔΕΚΟ για προηγούμενα έτη. Με σταθερές τις δαπάνες, η καλή πορεία των καθαρών εσόδων, αφαιρουμένων των επιστροφών και των εκτάκτων, στο επτάμηνο, που κινούνται άνω του στόχου και των επιπέδων 7μήνου 2015 κυρίως λόγω της απόδοσης των μέτρων αύξησης του ΦΠΑ τον Ιούνιο, διασφαλίζεται η προαναφερόμενη υπέρβαση του ταμειακού στόχου για το πρωτογενές πλεόνασμα. Παραμένει όμως ότι ενώ τον Ιούνιο 2016 τα έσοδα ξεπέρασαν τα έσοδα του Ιουνίου 2015, τον Ιούλιο και παρά την εφαρμογή των νέων μέτρων αύξησης φόρων, τα έσοδα της κεντρικής κυβέρνησης, που δεν περιλαμβάνουν τις ασφαλιστικές εισφορές, παρέμειναν στα ίδια επίπεδα με αυτά του Ιουλίου 2015 (Διάγραμμα 12). Η εικόνα αυτή είναι αποτέλεσμα κυρίως της αποδυνάμωσης τον Ιούλιο των εσόδων από ΦΠΑ, παρά την αύξηση συντελεστών η οποία στήριξε τα έσοδα Ιουνίου, και που αντιστάθμισε σε μεγάλο βαθμό τη μικρή αύξηση των εσόδων από φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων σε σύγκριση με τα επίπεδα του Ιουλίου 2015. Δεν πρέπει να ξεχνάμε όμως ότι τον Ιούνιο ήταν ιδιαίτερα αυξημένες, για λόγους εφαρμογής μας νέας οδηγίας, οι καταβολές ΕΦΚ καπνών και του αντίστοιχου ΦΠΑ, με τον Ιούλιο να ακολουθεί η αντίστοιχη υποχώρηση. Επιπλέον, η μείωση των τιμών καυσίμων διεθνώς έχει επίπτωση στα έσοδα από ΦΠΑ επί των καυσίμων, επηρεάζοντας έτσι τόσο τις επιδόσεις εσόδων ΦΠΑ ως προς τους στόχους όσο και τα έσοδα του 2015. Παραμένει όμως ότι παρόλο το πλήθος νέων μέτρων, η αύξηση εσόδων παραμένει συγκρατημένη. Η εξέλιξη αυτή υπενθυμίζει τη σημασία της δυναμικής αντίδρασης της αγοράς κάθε φορά που εφαρμόζονται νέα εισπρακτικά μέτρα.

Η καλή πορεία των εσόδων τον Ιούνιο καταγράφεται και σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης (σημειώνεται ότι εδώ τα διαθέσιμα στοιχεία είναι Ιουνίου, όχι Ιουλίου), υποστηριζόμενη και από την εποχικά ασυνήθιστη αύξηση των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές (που περιλαμβάνονται στα μεγέθη της γενικής κυβέρνησης) κατά 18% (ή €278 εκατ.) σε σχέση με τον Μάιο 2016 (Διάγραμμα 13). Η τελευταία εξέλιξη αντανακλά σε μεγάλο μέρος την έναρξη της εφαρμογής των αυξημένων εισφορών στη μισθωτή εργασία του ιδιωτικού τομέα (καθώς οι αυξημένες εισφορές επαγγελματιών θα αρχίσουν να αποτυπώνονται τους επόμενους μήνες) αλλά και την επίπτωση των εντατικότερων ελέγχων στην αγορά εργασίας. Οι έλεγχοι αυτοί οδηγούν κυρίως σε αυξημένη δήλωση προσλήψεων μερικής απασχόλησης, και αντίστοιχη καταβολή εισφορών. Όπως και για την κεντρική κυβέρνηση, σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης καταγράφονται αυξημένα έσοδα από άμεσους και, κυρίως, έμμεσους φόρους, ειδικά καθώς η σύγκριση γίνεται και εδώ με τον Ιούνιο 2015 κατά τον οποίο τα έσοδα από έμμεσους φόρους ήταν ιδιαίτερα αδύναμα (Διάγραμμα 14). Σημειώνεται ότι τα στοιχεία δείχνουν για τους άμεσους φόρους μια στασιμότητα των φόρων εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, αλλά αύξηση των φόρων από προηγούμενες χρήσεις και λοιπούς άμεσους φόρους. Την ίδια ώρα, συνεχίζει και σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης η σταθερότητα στις δαπάνες για μισθούς, σε σύγκριση με το 2015, ενώ τον Ιούνιο 2016 εμφανίζεται μια αύξηση των δαπανών για συντάξεις (Διάγραμμα 15). Συνολικά, όμως, οι δαπάνες και εδώ παραμένουν περίπου σταθερές, ενώ τα έσοδα αυξάνονται ως απόρροια των νέων φορολογικών και ασφαλιστικών μέτρων. Έτσι, το ταμειακό πρωτογενές αποτέλεσμα της γενικής κυβέρνησης οδηγήθηκε στα €3,3 δις, ιδιαίτερα βελτιωμένο σε σχέση με το 2015 κατά €3 δις περίπου, αλλά και σε σχέση με το αντίστοιχο αποτέλεσμα €2,5 δις του πρώτου 5μήνου 2016, καθώς οι εξελίξεις αυτές προστέθηκαν στα (σταθερά) αυξημένα έσοδα €1,3 δις της κεντρικής κυβέρνησης (αντί ελλείμματος €416 εκατ. το 2015) από έσοδα μεταβιβάσεων εκ φορέων εκτός γενικής κυβέρνησης (πχ, αυξημένο μέρος ΤτΕ). Οι εξελίξεις αυτές πλαισιώνονται από μια αύξηση των ληξιπρόθεσμων μη φορολογικών υποχρεώσεων των ιδιωτών προς το κράτος, την ώρα που όμως και η δημιουργία νέων φορολογικών ληξιπρόθεσμων οφειλών διατηρείται σε μειωμένα μεν αλλά μη αμελητέα επίπεδα (Διάγραμμα 16). Η πορεία των εσόδων του κράτους και των ληξιπρόθεσμων οφειλών των ιδιωτών, καθώς αναμένεται και η βεβαίωση του νέου ΕΝΦΙΑ, δείχνουν ότι τα μέτρα αύξησης φόρων και εισφορών στηρίζουν, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα, τα έσοδα παρόλο που ένα μέρος της κοινωνίας, δεν μπορεί να ανταποκριθεί.

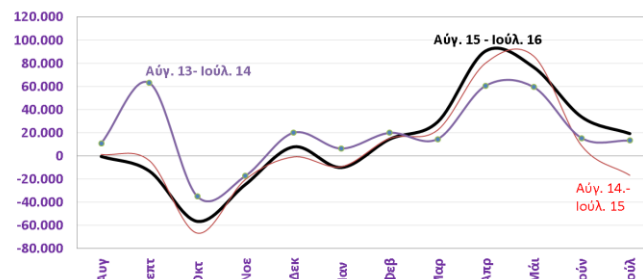
Διάγραμμα 15: Δαπάνες γενικής κυβέρνησης για μισθούς και συντάξεις (Υπ. Οικ, Ιουν. 2016)

Διάγραμμα 16: Νέα ληξιπρόθεσμα χρέη ιδιωτών προς κράτος (ΓΓΔΕ, Ιούν 2016)

Διάγραμμα 17: Ισοζύγιο ροής μισθωτής εργασίας ιδιωτικού τομέα (ΕΡΓΑΝΗ, Ιούλ. 2016)

Διάγραμμα 18: Αναλογία μερικής και εκπεριτροπής απασχόλησης στις νέες προσλήψεις (ΕΡΓΑΝΗ, Ιούλ. 2016)

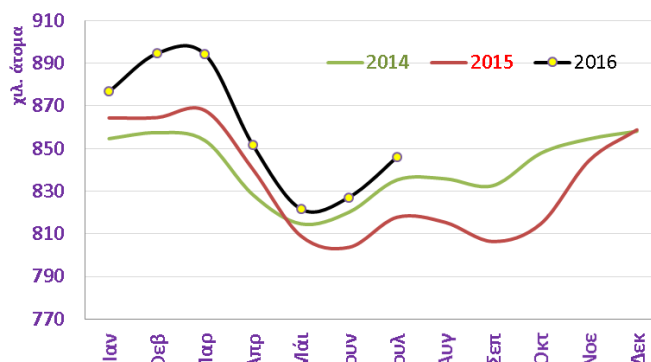
Απασχόληση: Τα στοιχεία του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ καταγράφουν μια συνέχιση της αύξησης της μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα με ιδιαίτερα ισχυρούς, όταν συγκρίνονται με τα διαθέσιμα στοιχεία της τελευταίας δεκαετίας, ρυθμούς. Οι 19.281 καθαρές νέες θέσεις εργασίας του Ιουλίου 2016 αποτελούν την καλύτερη επίδοση Ιουλίου από το 2001, ξεπερνώντας και την επίδοση του Ιουλίου 2014 όταν η αύξηση προστίμων για αδήλωτη εργασία και η εντατικοποίηση των ελέγχων μαζί με την συγκυρία είχαν οδηγήσει σε ιδιαίτερα μεγάλη αύξηση της απασχόλησης. Όπως είναι αναμενόμενο, η αύξηση της απασχόλησης εντοπίζεται κυρίως σε κλάδους και επαγγέλματα που έχουν εποχική κορύφωση (εστίαση, καταλύματα, εμπόριο και εποχική παραγωγή τροφίμων). Πάντως, η καλή πορεία των καθαρών προσλήψεων που καταγράφεται ειδικά τους μήνες Μάιο - Ιούλιο (Διάγραμμα 17) συνεχίζει να έχει αυξημένο, σε σχέση με το 2013 και 2014 και εξαιρουμένου του Ιουλίου 2015 κατά τον οποίο επιβλήθηκαν τα capital controls, μερίδιο μερικής απασχόλησης (Διάγραμμα 18). Καθώς τους μήνες αυτούς οι νέες προσλήψεις αφορούν κυρίως κλάδους με μεγάλη ροπή προς την αδήλωτη εργασία, και με δεδομένη την εντατικοποίηση των ελέγχων για αδήλωτη εργασία, καταγράφεται στην αγορά μια τάση αύξησης των δηλωμένων προσλήψεων σε μερική ή εκ περιτροπής απασχόληση εργαζομένων που προηγουμένως ήταν αδήλωτοι. Αν και δεν υπάρχει δυνατότητα εκτίμησης της έκτασης του φαινομένου, η αύξηση των εσόδων από εισφορές στη γενική κυβέρνηση τον Μάιο και τον Ιούνιο πέρα της αναμενόμενης από την αύξηση των εισφορών δείχνουν ότι η τάση αυτή υπάρχει και είναι αισθητή, καθώς αποτυπώνεται και στα έσοδα του ΙΚΑ. Επιπλέον, και το 2014 η εντατικοποίηση των ελέγχων για αδήλωτη εργασία είχε οδηγήσει σε αύξηση των ασφαλισμένων στο ΙΚΑ (Δελτίο 23/6/2016). Η μετατόπιση αδήλωτης εργασίας προς δηλωμένη, έστω μερική, απασχόληση είναι και συμβατή με την παράλληλη αύξηση των ανέργων όπως καταγράφονται από τον ΟΑΕΔ. Ενδιαφέρον έχει ειδικά η σταθερή αύξηση, και στους μήνες κατά τους οποίους το ΕΡΓΑΝΗ καταγράφει ισχυρή αύξηση καθαρής απασχόλησης, των ανέργων που αναζητούν εργασία (Διάγραμμα 19). Εφόσον η αύξηση της απασχόλησης αντλούσε από τους ανέργους που αναζητούν εργασία, θα έπρεπε η αύξηση αυτή να συνοδεύεται από μείωση των ανέργων αυτών, κάτι που όμως δε φαίνεται να συμβαίνει. Από την άλλη, η σταθερή μείωση των ανέργων που δεν αναζητούν εργασία (Διάγραμμα 20) είναι ποσοτικά μικρότερη της αύξησης των ανέργων που αναζητούν εργασία με αποτέλεσμα τη συνολική αύξηση των ανέργων (974 χιλιάδες αντί 950 χιλιάδες τον Ιούνιο 2016 και 952 χιλιάδες τον Ιούλιο 2015) κυρίως λόγω αύξησης των ανέργων για λιγότερους από 12 μήνες (416 χιλιάδες τον Ιούλιο 2015, 453 χιλιάδες τον Ιούνιο 2016 και 474 χιλιάδες τον Ιούλιο 2016). Επιπλέον, η διαχρονική μείωση των ανέργων άνω των 12 μηνών (από 536 χιλιάδες τον Ιούλιο 2015 και 497 χιλιάδες τον Ιούνιο 2016, 500 χιλιάδες τον Ιούλιο 2016) είναι συμβατή και με την μετανάστευση ή απόσυρση από την εγχώρια αγορά εργασίας, την ώρα που η σταθερή αύξηση των ανέργων κάτω των 12 μηνών που αναζητούν εργασία καταγράφει μια ενίσχυση της ροής όσων αναζητούν εργασία λόγω ενηλικίωσης ή απώλειας θέσης εργασίας. Έως τον Μάιο η πορεία της απασχόλησης όπως την καταγράφει η ΕΛΣΤΑΤ, και η οποία δεν επηρεάζεται από το εάν η απασχόληση είναι δηλωμένη, αυξάνεται παράλληλα με την υποχώρηση του ποσοστού ανεργίας στο 23,5%, όπως συμβαίνει σταθερά το 2015 και 2016. Όμως, ειδικά τον Απρίλιο και τον Μάιο η αύξηση που καταγράφει το ΕΡΓΑΝΗ εμφανίζεται ασυνήθιστα αυξημένη σε σχέση με τις μεταβολές του καταγράφει η ΕΛΣΤΑΤ, κάτι που αποτελεί ένδειξη ότι μέρος της αύξησης που καταγράφει το ΕΡΓΑΝΗ οφείλεται στους αυξημένους ελέγχους και μέρος της αύξησης σε πραγματική αύξηση προσλήψεων.

Βιομηχανική παραγωγή: Σε αντίθεση με τις μικτές τάσεις που εμφανίζουν οι περισσότεροι τομείς, η βιομηχανία συνεχίζει να επιδεικνύει σημαντικές αντοχές τον Ιούνιο του 2016, καταγράφοντας αξιοσημείωτη άνοδο της παραγωγής +7,8%. Ειδικότερα η παραγωγή στη μεταποίηση χωρίς τα πετρελαιοειδή κινήθηκε ανοδικά (+7,5%), ως αποτέλεσμα κυρίως των θετικών επιδόσεων των κλάδων τροφίμων (+6,4%), βασικών μετάλλων (+34%), χημικών (+4,6%) και κατασκευής μεταλλικών προϊόντων (+11%). Κατά το Α' 6μηνο του έτους, προκύπτει άνοδος +2,2% του γενικού δείκτη βιομηχανικής παραγωγής και +3,4% του αντίστοιχου δείκτη στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών.

Ισοζύγιο πληρωμών: Βελτίωση κατά €1,3 δισ. εμφανίζει το ισοζύγιο αγαθών το Α' 6μηνο του 2016, κυρίως λόγω του ισοζυγίου καυσίμων και του περιορισμού των εισαγωγών πλοίων (-62,8%), ενώ οι εξαγωγές πλην καυσίμων και πλοίων καταγράφουν πτώση -2% (Πίνακας 3). Κατώτερες των προσδοκιών ήταν επίσης οι επιδόσεις του τουρισμού τουλάχιστον κατά το Α' 6μηνο (μείωση -5,8% των εισπράξεων και -1,6% των αφίξεων), ενώ τα capital controls εξακολουθούν να επηρεάζουν έντονα αρνητικά τις εισπράξεις από μεταφορές (-44,1%).

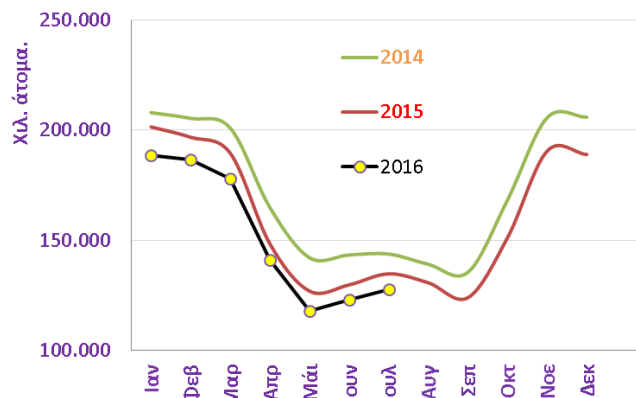
Διάγραμμα 19: Άνεργοι που αναζητούν εργασία (ΟΑΕΔ,

Ιουλ. 2016)

Διάγραμμα 20: Άνεργοι που δεν αναζητούν εργασία

(ΟΑΕΔ, Ιουλ. 2016)

Πίνακας 3: Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

(Τράπεζα της Ελλάδος, Ιουν. 2016)

	(€ εκατ.)	Σύνολο		%Δ
		2015	2016	
Ισοζύγιο αγαθών	-17.247,8	-9.578,2	-8.281,6	-13,5%
Εξαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία	17.898,0	9.050,3	8.868,2	-2,0%
Εξαγωγές καυσίμων	6.713,7	3.392,7	2.628,8	-22,5%
Εισαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία	30.489,9	16.095,7	15.952,8	-0,9%
Εισαγωγές καυσίμων	10.921,8	5.571,4	3.743,2	-32,8%
Εισαγωγές πλοίων	623,2	511,8	190,2	-62,8%
Εισπράξεις από υπηρεσίες	27.987,7	12.761,6	9.176,7	-28,1%
Τουρισμός	14.194,4	4.171,2	3.929,3	-5,8%
Μεταφορές	9.968,3	6.424,7	3.594,4	-44,1%
Άλλες υπηρεσίες	3.825,0	2.165,7	1.653,0	-23,7%
Εισροές από ΕΕ	3.374,2	1.469,2	1.517,1	3,3%
Τρέχουσες	1.054,9	682,7	764,3	12,0%
Κεφαλαιακές	2.319,3	786,5	752,8	-4,3%
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών*	1.981,1	-3.277,0	-1.858,0	-43,3%

* Περιλαμβάνονται και οι κεφαλαιακές μεταβιβάσεις

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

Ενεργητικό € 435δισ. 72% συνόλου*	Ίδια κεφάλαια € 58 δισ. 44% συνόλου*	Πωλήσεις € 77 δισ. 46% συνόλου*	Προ φόρων κέρδη € 2,4 δισ. ** 44% κερδών***
Εργαζόμενοι 220.000	Μισθοί € 4,6 δισ.	Ασφαλ. εισφορές € 2 δισ.	Φόρος επί κερδών € 1,6 δισ.

* Άθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

** Άθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

*** Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenberg

B-1000 Bruxelles

M: +32 (0) 494 46 95 24

E: sevbrussels@proximus.be

Ακολουθήστε μας στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης:

